

X. Dr.TORÓ LÁSZLÓ TALENTUM VERSENY/ Döntő/ 2024. március 9.

CONCURSUL TALENTUM „dr.TORÓ LÁSZLÓ” – ediția a X-a – 9 martie 2024

Tantárgy/ Disciplina: Fizika/Fizică

Osztály/ Clasa: XII

- Minden tétel kötelező. / Toate subiectele sunt obligatorii.
- Hivatalból 10 pont jár. / Se acordă 10 puncte din oficiu.

I-es TÉTEL

40 PONT

A.

Határozzátok meg annak a protonnak a sebességét, amelynek a relativisztikus tömege egyenlő a ${}^4\text{He}$ izotóp nyugalmi tömegével ($4 m_0$). Mekkora elektromos feszültségen gyorsították fel ezt a protont ekkora sebességre? Adva van: az elemi elektromos töltés $e = 1,6 \cdot 10^{-19}$ C, a proton nyugalmi tömege $m_0 = 1,67 \cdot 10^{-27}$ kg)

B.

Az **A** űrhajó 250000 km/s sebességgel elhalad egy állónak tekintett, **O** űrhajó mellett. Ekkor mindkét rendszerben 0-t mutatnak az órák. Az **O** óráján mérve $t=4$ s múlva az $x=2 \cdot 10^6$ km koordinátájú helyen felrobban egy kis csillag. Hol és mikor történik a robbanás az **A** űrhajó rendszeréből nézve?

II-es TÉTEL

20 PONT

Egy cézium katód felületét 75 nm hullámhosszú ultraibolya sugárzás éri. Számítsátok ki a katódból kilépő elektronok de Broglie hullámhosszát tudva, hogy az elektronok kilépési munkája a céziumból 1,9 eV! Mekkora a küszöbfrekvencia? Ismert: $h=6,625 \cdot 10^{-34}$ J·s, az elektron nyugalmi tömege $m_0=9,1 \cdot 10^{-31}$ kg, az elemi elektromos töltés $e = 1,6 \cdot 10^{-19}$ C.

III-as TÉTEL

30 PONT

Mennyivel nőtt a szórt sugárzás hullámhossza a Compton-jelenségnél, ha a beeső sugárzás hullámhossza $\lambda_0=3 \cdot 10^{-3}$ nm volt, és a meglökött elektron sebessége $v=0,6 \cdot c$? Mekkora szög alatt szóródott a sugárzás? Ismert az elektron nyugalmi tömege $m_0=9,1 \cdot 10^{-31}$ kg, a fény sebessége légüres térben $c=3 \cdot 10^8$ m/s és a Planck-állandó $h=6,625 \cdot 10^{-34}$ J·s.

Tantárgy/Disciplina: Fizika/Fizică

Osztály/ Clasa: XII